

Wtorek, 24 października

09.00-10.30 Sesja tematyczna IVA (Audytorium)

Moderator: dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS

dr hab. Jan Brzozowski, Prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński) **dr hab. Marcin Stonawski, prof. UEK** (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), *Postawy adaptacyjne imigrantów przymusowych w Peru i w Polsce*

Migracja przymusowa Wenezuelczyków i Ukraińców stanowią jeden z największych przepływów uchodźczych we współczesnym świecie). Według Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji populacja Wenezuelczyków żyjących w diasporze zwiększyła się w ciągu zaledwie 7 lat blisko 10-krotnie: od 695 tysięcy w 2015 do ponad 6 milionów w marcu 2022. Ten masowy eksodus spowodowany jest kryzysem politycznym i ekonomicznym w Wenezueli, a także znaczący wzrost przestępczości w tym kraju. Z kolei agresja Rosji na Ukrainę rozpoczęta w dniu 24 lutego doprowadziła do jeszcze szybszego eksodusu ludności cywilnej z Ukrainy: do 30 maja wyjechało 6.7 mln osób.

Przedmiotem naszej analizy będzie sytuacja uchodźców: Wenezuelczyków i Ukraińców w dwóch istotnych krajach docelowych, a mianowicie Peru i Polski. Wedle najostrożniejszych szacunków Peru jest drugim co do ważności (po Kolumbii) krajem docelowym: w tym kraju przebywa obecnie powyżej 1 mln obywateli Wenezueli. Z kolei w Polsce przebywa około 2 mln uchodźców. Obie te grupy uchodźców stanowią poważne wyzwanie dla krajów przyjmujących w kontekście ich skutecznej adaptacji i integracji, szczególnie biorąc pod uwagę brak poważniejszych doświadczeń z napływem uchodźców w ich dotychczasowej historii.

Wyniki naszych badań wskazują, że poziom wykształcenia sprzyja skutecznej adaptacji, mierzonyj jako prawdopodobieństwo zatrudnienia pełnoetatowego, wśród Wenezuelczyków w Peru, ale dla Ukraińców w Polsce nie jest on statystycznie istotny. Jednak ryzyko pracy poniżej kwalifikacji jest znacznie wyższe w przypadku Wenezuelczyków niż Polaków.

dr hab. Andrzej Sztando, prof. UEW (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), *Informacja o społeczeństwie w zarządzaniu strategicznym rozwojem lokalnym*

Samorządowe zarządzanie strategiczne rozwojem społeczno-gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym w wymiarze lokalnym upowszechnia się w Polsce już od trzech dekad. Szczególne znaczenie w tym zakresie miało ustawowe uregulowanie struktury i procesu budowy strategii rozwoju gmin, co miało miejsce w 2020 r., w ramach pierwszego etapu reformy zarządzania rozwojem kraju. Wciąż jeszcze jednak zarządzanie to charakteryzuje wiele niedoskonałości, w tym niesatysfakcjonujące skuteczność i efektywność. Jedną z przyczyn jest jego słabe wsparcie danymi i prognozami szeroko

rozumianych przemian społecznych zachodzących w skalach lokalnej i ponadlokalnej. Sytuacja ta wyznacza potrzeby badawcze w zakresie identyfikacji barier i deficytów tego wsparcia, a także konceptualizacji sposobów ich redukcji. Badań takich jak dotąd w naszym kraju jednak nie podejmowano. Wystąpienie prezentować będzie wyniki badań Autora o takich celach. Zastosowano w nich strategię badawczą analizy systemowej i wykorzystano metody badawcze analizy aktów prawnych, przyczynowo-skutkowej oraz komparatywnej. Użyto także wyników wieloletnich obserwacjach uczestniczących. Zidentyfikowane w ich toku problemy odnoszą się do zakresu zjawisk obserwowanych przez statystykę państwową, do kultury zarządzania strategicznego władz lokalnych, a także do ograniczeń o charakterze obiektywnym wynikających ze specyfiki zjawisk społecznych. Sformułowane rekomendacje odnoszą się z kolei do diagnostycznych wytycznych ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Wystąpienie zakończą argumenty za kontynuacją badań, zwłaszcza o charakterze ewaluacyjnym.

dr Rafał Krocak, dr hab. Tomasz Bryndal, prof. UKEN, dr Sławomir Dorocki (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), *Relacja gęstości zaludnienia i zmian pokrycia terenu na obszarach górskich Europy Środkowej po transformacji gospodarczej w 1989 roku. Studium przypadku dla polskich Karpat*

Zmiany społeczno-gospodarcze, które miały miejsce w latach dziewięćdziesiątych XX wieku w całej Europie Centralnej odcisnęły swoje wyraźne piętno w zagospodarowaniu przestrzeni. Odstąpienie od gospodarki centralnie planowanej, zanik działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach przyrodniczych, procesy suburbanizacji i rozwoju usług wpłynęły na zmiany w zagospodarowaniu terenu. Szczególnie widoczne zmiany zaszły w zagospodarowaniu terenów górskich.

Zmiany gospodarcze, które zaszły w okresie przemian miały swoje odbicie w zmianach liczby ludności oraz zmianach pokrycia terenu jednak nie jest jasne jaka jest/była wzajemna relacja tych dwóch komponentów. Celem tego opracowania jest próba oceny interakcji pomiędzy przestrzennymi i czasowymi zmianami populacji a strukturą pokrycia terenu w polskiej części Karpat.

Przeprowadzone analiza bazowała na jednostkach administracyjnych najniższego rzędu (wsie i miasta – 2175 jednostek) a za okres badawczy przyjęto dwudziestolecie po zmianach ustrojowych lat 90. tj. 1989-2011. Wykorzystano metody statystyczne oraz analizy przestrzenne z wykorzystaniem narzędzi GIS.

dr Piotr Wilczyński (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) *Wymieranie narodów - przyczyny w XX i XXI wieku*

Wiele przemian technologicznych, gospodarczych, politycznych i ekologicznych stanowiło olbrzymie wyzwanie dla grup etnicznych, jak i całych narodów w XX i XXI wieku. Geopolityczne cykle budowy i rozwoju, stagnacji i upadku cywilizacji oraz imperiów można porównać do cykli życia narodów w niektórych przypadkach. Daje to porównanie możliwość odpowiedzi na pytanie, dlaczego zjawisko wymierania narodów nasiliło się w XX i XXI wieku oraz jakie dziedzictwo zostało utracone. Zmniejszanie się różnorodności populacji ludzkich było już problemem badanym, jednak nie w skali światowej, dotycząc

całych narodów. Prace badawcze, zarówno etnografów, historyków, geografów oraz antropologów zbierane w ramach różnych projektów pozwalają nakreślić syntetyczny obraz zjawiska, które tragiczne jest w swej istocie. Narody i grupy etniczne wymarłe w ostatnim stuleciu, będące przedmiotem badania, są liczne. Celem jest przeanalizowanie ich historii, by odpowiedzieć na pytanie, co jest najczęstszą przyczyną wymierania. W oparciu o wspomniane dane, przeprowadzono interdyscyplinarne analizy, których najistotniejszym efektem jest wniosek, że proces wymierania małych narodów przyspiesza, pomimo wielu zabiegów i przedsięwzięć.

dr Monika Noviello (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) *Procesy demograficzne we Włoszech w ostatnim dwudziestoleciu i ich wpływ na zmiany na rynku pracy*

Włochy są krajem o dużych dysproporcjach w rozwoju społeczno-gospodarczym w ujęciu regionalnym. Taki stan wynika z czynników historycznych, kulturowych, ekonomicznych i politycznych. Ponieważ tak duże dysproporcje w rozwoju niewątpliwie kształtują procesy demograficzne, a te mają ogromny wpływ na zmiany na rynku pracy, podjęto próby odpowiedzi na pytania: (1) czy i w jaki sposób poziom rozwoju społeczno-gospodarczego kształtuje kondycję demograficzną regionu? oraz (2) które zmiany demograficzne mogą być uznane za najważniejsze i jakie obserwuje się skutki tych zmian? Odpowiedź na postawione pytania pozwoliła na wskazanie na istotę badań zależności pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym regionów a zachodzącymi procesami demograficznymi. Jest to bardzo istotne zwłaszcza w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo, gdzie w ostatnich dziesięcioleciach obserwuje się znaczne zmiany w strukturze wieku. Wnioski posłużyły do wskazania propozycji działań, których realizacja pozwoli na wprowadzenie polityki równych szans, co może spowodować zmniejszenie natężenia obserwowanych negatywnych zjawisk.